

به نام خدا

**دستورالعمل نمی شیوه محاسبه تاثیر عوامل مدیریتی و
قهریه موثر در تولید مزارع پرورش ماهیان گرمابی**

مؤلفین:

دکتر همایون حسین زاده صحافی

دکتر منصور شریفیان

دکتر عباس متین فر

سرشناسه	حسین زاده صفافی، همایون، ۱۳۴۳ -
عنوان و نام پدیدآور	دستور العمل فنی شیوه محاسبه تاثیر عوامل مدیریتی و قهریه موثر در تولید مزارع پرورش ماهیان گرمابی / مؤلفین همایون حسین زاده، منصور شریفیان، عباس متین فر.
مشخصات نشر	تهران: موسسه تحقیقات علوم شیلاتی کشور، ۱۳۹۷.
مشخصات ظاهری	۶۴ص: مصور (رنگی)، جدول، نمودار (رنگی).
شابک	۹۷۸-۶۰۰-۸۴۵۱-۲۵-۹
وضعیت فهرست نویسی	فیا
موضوع	ماهی های گرمابی -- پرورش و تکثیر
موضوع	Warmwater fishes - Culture :
موضوع	ماهی های گرمابی -- ایران -- پرورش و تکثیر
موضوع	Warmwater fishes -- Iran - Culture :
شناسه افزوده	شریفیان، منصور، ۱۳۴۳ -
شناسه افزوده	متین فر، عباس، ۱۳۳۳ -
شناسه افزوده	موسسه تحقیقات علوم شیلاتی کشور
رده بندی کنگره	۱۳۹۷ ح ۲۵ / م ۱۱۶۷ S
رده بندی دیویی	۶۳۹/۳۷
شماره کتابشناسی ملی	۵۲۹۶۰۴۷

نام کتاب: دستور العمل فنی شیوه محاسبه تاثیر عوامل مدیریتی و قهریه موثر در تولید مزارع پرورش ماهیان گرمابی

مؤلفین: دکتر همایون حسین زاده صفافی، دکتر منصور شریفیان، دکتر عباس متین فر

ویراستار ادبی: گل اندام آل علی

شمارگان: ۶۰۰ نسخه

چاپ اول: سال ۱۳۹۷

ناشر: موسسه تحقیقات علوم شیلاتی کشور

ناظر چاپ: مدیریت اطلاعات و ارتباطات علمی

(نشانی: میدان هفت تیر، خیابان قائم مقام فراهانی، خیابان مشاهیر، نبش خیابان غفاری،

پلاک ۵، موسسه تحقیقات علوم شیلاتی کشور، تلفن ۸۸۳۸۱۰۶۸ - www.ifro.ir)

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۸۴۵۱-۲۵-۹ (ISBN : 978- 600-8451-25 -9)

قیمت: ۱۲۶۰۰۰ ریال

حق چاپ برای موسسه تحقیقات علوم شیلاتی کشور محفوظ است.

پیشگفتار

امروزه عوامل بسیاری در امر بیمه آبزیان پرورشی دخیل هستند که به رغم وجود ساختار بیمه در کشور نیازمند توجه به جنبه‌های مختلف این عوامل همچنان محسوس است. این طرح با هدف ارزیابی ریسک در فرآیند بیمه و بازبینی روند بیمه برای ایجاد مدلی به منظور مدیریت بهینه در بیمه ماهیان گرم آبی در کشور اجرا گردید. در این بررسی تعداد ۳۶۰ مزرعه در ۳ استان گیلان، مازندران و خوزستان مورد پایش قرار گرفت و فرم‌های پرسشنامه در میان مزرعه‌داران توزیع گردید. در مجموع، نتایج در قالب ۴ محور ارزیابی ریسک در امور مدیریتی و غیر مدیریتی، بررسی و بازنگری فرم‌های بیمه‌گری و تعیین خسارت و بازنگری آیین‌نامه بیمه، ارائه فرم‌های جدید در بیمه آبزیان پرورشی و در نهایت ارائه راهنمای علائم ممیزه مورد بررسی قرار گرفته در کتاب جداول و ضرایب ارائه شده است. در اجرای این طرح، جمع‌کنی از همکاران مشارکت داشته‌اند که لازم می‌دانم از آنها تشکر و قدردانی نمایم. در عین حال فرصت را مغتنم شمرده و از اساتید بزرگواری چون آقایان دکتر محمد پورکاظمی، دکتر عباسعلی مطلبی (ریاست وقت)، دکتر مصطفی شریف‌روحانی، دکتر حسین‌علی عبدالحی، دکتر مهدی یوسفیان و دکتر شاپور کاظمی برای همکاری در تدوین و نشر این کتاب سپاسگزاری می‌نمایم.

همایون حسین راده صحافی

عضو هیئت علمی موسسه تحقیقات علوم شیلاتی کشور

فهرست مندرجات

پیشگفتار

۱	مقدمه
	فصل ۱: محاسبه عوامل مدیریتی و قهریه در محاسبه خسارت ماهیان گرمابی در
۳	استان‌های خوزستان، گیلان و مازندران
۱-۱	محاسبه عوامل مدیریتی و قهریه در محاسبه خسارت ماهیان گرمابی در
۴	استان خوزستان
۱-۱-۱	عوامل مدیریتی در استان خوزستان
۱-۱-۲	عوامل قهریه در استان خوزستان
۱-۲	محاسبه عوامل مدیریتی و قهریه در محاسبه خسارت ماهیان گرمابی در
۸	استان گیلان
۱-۲-۱	عوامل مدیریتی در استان گیلان
۱-۲-۲	عوامل قهریه در استان گیلان
۱-۳	محاسبه عوامل مدیریتی و قهریه در محاسبه خسارت ماهیان گرمابی در
۱۲	استان مازندران
۱-۳-۱	عوامل مدیریتی در استان مازندران
۱-۳-۲	عوامل قهریه در استان مازندران
	فصل ۲: عوامل ثابت موثر در کاهش تولید ماهی در مزارع پرورش ماهیان گرم
۱۶	آبی در استان‌های خوزستان، مازندران و گیلان
۲-۱	اقدامات ضروری در مواجهه با بروز تلفات ماهیان پرورشی گرم آبی
۲-۲	عوامل عمده در تلفات ماهیان در سیستم‌های پرورشی ماهیان گرم آبی
۲-۲-۱	سموم و آفت‌کش‌ها

۲۴	۲-۳-۲- علائم تلفات ناشی از آفت‌کش‌ها
۲۷	۲-۳-۳- کمبود اکسیژن محلول آب
۳۳	۲-۳-۴- تغییرات pH
۳۴	۲-۳-۵- بارندگی و ورود مواد آلی
۳۴	۲-۳-۶- افزایش بی رویه گیاهان و جلبک‌ها
۳۷	۲-۳-۷- تلفات ناشی از لایه بندی و افزایش دمای آب در استخرها
۳۸	۲-۳-۸- تلفات ناشی از سولفید هیدروژن
۳۸	۲-۳-۹- تلفات ناشی از باکتری‌ها و انگل‌ها
۴۰	۲-۳- الگوهای تلفات
۴۴	۲-۴- فلوجارت تشخیص ولی تلفات در ماهیان گرم آبی
۴۸	۲-۵- نمونه برداری، نگهداری و انتقال نمونه ها
۴۹	۲-۵-۱- ماهی زنده
۵۰	۲-۵-۲- نمونه برداری و انتقال نمونه های آب
۵۱	۲-۵-۳- روش ارسال نمونه‌های مسمومیت
	۲-۵-۴- اطلاعات مورد نیاز همراه نمونه های انتقالی ماهی و آب جهت
۵۳	آزمایش‌های عفونی و مسمومیت
۵۵	پیوست
۵۸	منابع

مقدمه

بیمه محصولات کشاورزی به عنوان یکی از راهکارهای نوین برای مقابله با خطرات فعالیتهای کشاورزی و در نتیجه کاهش نوسانات درآمدی کشاورزان مورد توجه و تاکید قرار گرفته است. در ایران پس از تصویب قانون بیمه محصولات کشاورزی در سال ۱۳۶۳، صندوق بیمه محصولات کشاورزی با هدف بیمه انواع محصولات کشاورزی و دامی، به عنوان وسیله‌ای برای دستیابی به هدفها و سیاستهای بخش کشاورزی، در بانک کشاورزی تشکیل شده و شروع به فعالیت کرده است.

در سال‌های اخیر، وقوع پدیده‌های مرتبط با تغییر اقلیم نظیر خشکسالی و کمبود آب، نوسانات جوی و ناپایداری دما در برخی مناطق، در کنار پدیده ریز گرد ها و سیل دهها برابر شده که به طور متوسط سالانه میلیاردها ریال خسارت به سامانه‌های تولید ازیان وارد و هر ساله رو به افزایش است. سرعت رشد تولید ماهیان گرم‌آبی نیز در سنوات گذشته روند صعودی داشته است، بطوریکه امروزه تولید قریب به ۳۰۰ هزار تن از انواع ماهیان گرم‌آبی را در کشور شاهد بوده که نیازمند بیش از ۲۴۰ میلیون بچه ماهی است. گرچه سهم مخاطرات در مراکز تکثیر در محیط‌های محصور و بسته بسیار اندک بوده و لکن مخاطرات بسیار گسترده‌ای را در محیط‌های باز (استخرهای پرورش لارو و بچه ماهی) تهدید کرده که معمولاً آثار تخریبی جبران‌ناپذیری بر تولید بچه ماهی تحمیل می‌کند. در عین حال، عدم توجه به سبب‌های مدیریتی که سبب بروز تلفات در مراکز تکثیر می‌شوند نیز در اجرای نظام تصدیق‌گرای صحیح برای محاسبه خسارت تاثیر گذارند. لذا، در این طرح به تفکیک عوامل مدیریتی و غیر مدیریتی و تاثیر عوامل قهریه و ضرایب مربوطه برای محاسبه خسارت احتمالی در مراکز تکثیر ماهیان گرم‌آبی و امکان‌پذیری پوشش بیمه برای این مراکز پرداخته شده است. جایگاه بیمه ماهیان گرم‌آبی در اقتصاد کشاورزی و اقتصاد ملی دارای اهمیت می‌باشد. برخی ویژگی‌های مهم در بیمه ماهیان گرم‌آبی کشور عبارتند از:

- ایجاد امنیت تولید و سرمایه گذاری در تولید ماهیان گرم آبی

- بالا بردن توان محاسباتی و برنامه ریزی برای تولید کنندگان جهت جلوگیری از نوسانات درآمدی

و اعمال مدیریت ریسک در سطح مراکز تکثیر و پرورش ماهیان گرم آبی

- تفکیک مدیریت های صحیح و ناصحیح از طریق اعلام حق بیمه ها و غرامات تفکیک شده

- نظارت مستمر کارشناسان بیمه بر نحوه تولید و تشویق پرورش دهندگان ماهیان گرم آبی برای

استفاده از شیوه های صحیح مدیریتی و رعایت موازین و مقررات فنی و بهداشتی

- کنترل بیمه ای ها را طریق اطلاع بموقع

- نقش بیمه به عنوان رکنی جهت از بین بردن آسیب پذیری مزارع تکثیر و پرورش

- تأمین امنیت سرمایه گذاری خصوصی در زیر بخش شیلات، زیرا افزایش میزان ریسک و

خطرپذیری موجب کاهش سرمایه گذاری می شود.

این طرح با حمایت مالی بیمه کشاورزی و در قالب قرارداد با موسسه تحقیقات علوم شیلاتی کشور

به اجرا درآمده است. بدینوسیله از تمامی استا درکاران، متخصصین و کارشناسان ستاد موسسه و

مراکز ذیربط، همکاران شیلات و صندوق بیمه کشاورزی که نام ایشان به تفصیل در گزارش ها

لحاظ گردیده است، تشکر و قدردانی می نمایم.

همایون حسن زاده صحافی

عضو هیئت علمی موسسه تحقیقات علوم شیلاتی کشور